

AFSCHEID NEMEN VAN EEN OVERLEDENE VOLGENS DE ISLAM

Tayfun Veli Arslan'o - De witte lijkwade waarin moslims begraven worden

Levens einde

Voor moslims is het lichaam iets wat je tijdelijk gebruikt. Het is niet van jou, maar van de schepper. Na het overlijden geven we het lichaam liefst zo snel mogelijk terug aan de aarde. Uit respect voor wat met het lichaam gebeurt en om de engelen niet te laten wachten op het **vertrek van de ziel** van de overledene. Dat gaat voor op alles, ook op familieleden die van ver komen. Er wordt niet gewacht. In België geldt de wettelijke termijn van 24u, in andere landen worden mensen soms al na een paar uur begraven.

Afscheid nemen en afscheidsrituelen

Iemand die stervende is, omringen we met familie en het woord van God, de Koran. Niemand wordt van het sterfbed geweerd, ook niet bij familieruzies. Op dat moment geldt de **wet van God** boven de persoonlijke wil. We verzorgen het lichaam, kappen het haar, verwijderen okselhaar en schaamhaar en knippen de nagels. Dat alles moet gebeuren voor het sterven, nadien kan dat niet meer.

Na de dood kunnen mannen, mannen bezoeken en vrouwen, vrouwen. Nadat het lichaam met zeep is schoongemaakt, volgt de **rituele wassing** (ghusl) door drie of vier personen, liefst familieleden. Net zoals bij het dagelijks gebed, wassen we eerst de rechterkant en dan de linkerkant. Na drie keer wassen wordt het lichaam volledig gedroogd. Vervolgens wikkelen we het losjes in een doek van eenvoudig wit katoen en besprenkelen we het met parfum.

We leggen het lichaam met het hoofd naar rechts in de kist. In het thuisland begraven we de lichamen in een lijkwade. Ook in Vlaanderen kan dat. Mocht dat om een of andere reden niet kunnen, kiezen we kisten van het snelst verteerbare hout om het **lichaam terug aan de aarde te geven** en zo de levenscirkel rond te maken.

Hierna zeggen we het dodengebed, **Djazanah**. Dat is een kort gebed dat iedereen kan meebidden. Het gebeurt ter plaatste, in de moskee of op de begraafplaats en waar het liefst zoveel mogelijk mensen bij zijn. Anders dan vroeger - toen alles binnen de moslimgemeenschap bleef - zijn ook niet-moslims, vrienden en kennissen van de overledene welkom. Daarom zeggen we het gebed vandaag vaker op de begraafplaats. Ook vrouwen waren vroeger niet, maar vandaag meer en meer aanwezig. De belangrijkste regel is dat een begrafenis **ingetogen en beheerst** verloopt, zonder grote emoties of geweeklaag. Het is God die de overledene terugroept en dat moeten wij aanvaarden. Bij het begraven wordt er op gelet dat als het lichaam op de rug ligt, dan moet het als je zit naar Mekka kijken. Ofwel leggen we het lichaam op de rechte zijde en kijkt het naar Mekka. Elke aanwezige gooit wat aarde op de kist.

Repatriëren

De overledene terugbrengen naar het thuisland gebeurt **steeds minder**. Volgens de islam is je thuis waar je woont en daar word je begraven. Vroeger vreesden mensen om alleen achter te blijven in een vreemd land en niet te worden herdacht. Voor de tweede en derde generatie ligt dat al helemaal anders.

Rouwen

De islam voorziet **drie dagen** tijd om te rouwen. Daarna gaat het leven verder. In die periode steunt de moslimgemeenschap de familie: ze zorgen voor eten en regelen de dagelijkse taken, maar bellen ook geregeld op en bezoeken de familie. Zo kunnen de nabestaanden echt tijd nemen voor verdriet en afscheid.

Tijden veranderen

De Brugse moskee is niet aan één nationaliteit verbonden. Iedereen is welkom, van welke afkomst ook. De Brugse moslimgemeenschap telt verschillende nationaliteiten. Ze grijpt zoveel mogelijk **terug naar de essentie van het geloof**. De leer van de Soenna, hoe de profeet Mohammed het deed, vormt de leidraad. Gebruiken en tradities die land- en regiogebonden zijn, weren we bewust om zo beter te kunnen samenleven hier in België. Ook het levenseinde en afscheid proberen we zo puur mogelijk te beleven. **We passen ons aan de Belgische wetgeving aan**. Daar hebben familieleden het soms moeilijk mee. We kunnen niet altijd het dodengebed in de moskee bidden, vooraleer we naar de begraafplaats gaan. Ook de omgang met andere tradities roept soms conflict op, bijvoorbeeld de aandenkens op een begraafplaats. In deze situaties is de tussenkomst van een imam heel belangrijk. Die missen we wel in Brugge. Het is niet eenvoudig om een Nederlandstalige imam te vinden die in België is opgegroeid en zijn kennis en ervaring kan inzetten om de diverse moslimgemeenschap te begeleiden in het samen geloven en samenleven. Voor het vrijdaggebed en voor grotere zaken of problemen, doen we beroep op de imam van Kortrijk.

Islam is het geloof van moslims en betekent 'overgave' aan Allah (Arabisch voor God). Moslims volgen de profeet Mohammed en het heilig boek, de Koran. Hun huis van gebed is de moskee en de imam is hun voorganger. **Moslims geloven in leven na de dood, in de hemel en de hel. Ze hopen dat hun ziel na het laatste oordeel naar de hemel gaat. Om dat te bereiken, proberen ze zo goed mogelijk te leven. Ze onderhouden de vijf zuilen van de islam: geloven in één God, vijf keer per dag bidden, vasten, geven aan de armen en één maal in hun leven naar Mekka gaan.*

*Deze tekst kwam tot stand met dank aan het project 'Tijd voor afscheid' | Een project van Dienst Diversiteit en de Erfgoedcel van de Stad Brugge, FMDO, Vormingplus regio Brugge, Stedelijke Academie Brugge en huisvandeMens.

INZENDER

Aziz Karim en Ria Peene

LOCATIE

8000 Brugge

THEMA

Feesten, rituelen en sociale gebruiken

TREFWOORD

#ritueel #levensbeschouwelijk gebruik #religie